

Liturgie bij de preek: (avonddienst)

LvdK 175:1,4 / Johannes 19:17-42 / Psalm 22:7,8 / Johannes 19:28-30 / LvdK 189 / bij HA: Gezang 123:2,3 en LvdK 183:1-5 / Gezang 89

Wanneer u deze preek wilt gebruiken anders dan voor privégebruik, wilt u dat dan even doorgeven?

Overdenking n.a.v. Johannes 19:28-30 *Voltooid!* Hattem-Noord, Goede Vrijdag 2011

Geliefde gemeente van Jezus Christus,

Tetelestai – voltooid!

Onze Heiland hangt aan het ruw houten kruis.

De spijkers door de onderkant van zijn handen en de bovenkant van zijn voeten geslagen.

De snoeihete stralen van de zon boven Hem en de snoeiharde spot van de mensen onder Hem.

Hij strijdt zijn doodsstrijd. Alleen. Gehangen tussen hemel en aarde.

Dat kruis was niet bijzonder. De omgeving van Jeruzalem stond vol met kruizen.

De manier van de Romeinen om barbaren er onder te houden.

Maar hoe barbaars! Want vreselijk, deze foltering, deze langzame manier van doden.

Dan is zelfs de steniging nog menslievender!

Velen stierven in die tijd de dood aan het kruis – dat was niet uniek.

Uniek is wel dat hier Gods eigen Zoon hangt, zijn enige Kind.

Vol liefde gegeven als de enige manier om daadwerkelijk en definitief de kloof tussen God en mens te overbruggen.

Noem één religie op aarde die het ook zo doet! Die verzoening aanbiedt vanaf de kant van de godheid.

Het is er niet. Het christelijk geloof in de God die mens werd en gekruisigd werd om daarmee mensen te redden, is volstrekt uniek.

Wat het hangen van Jezus van Nazareth aan het kruis ook anders maakt dan het kruisigen van ieder ander, is wat Hij heeft doorstaan.

Niet in het evangelie van Johannes, maar wel bij anderen wordt genoemd de godverlatenheid, de hel die Jezus daaraan is doorgedaan.

Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?

Het zwartste zwart, het diepste diep, de beker der gramschap, toen de Vader zijn handen van zijn Zoon aftrok.

Het is een van onze lievelingspsalmen: *Heer U bent altijd bij mij, U legt uw handen op mij, en U bent voor mij en naast en om mij heen.* En dat is een geweldig iets, dat je dat mag geloven, dat je dat mag ervaren! En het is de waarheid als je sterft, zelfs als je sterft aan een kruis!

Alleen: Jezus, Gods eigen enige lieve Zoon, heeft doorleeft wat het is als God niet bij je is, niet voor je, niet naast je, niet om je heen.

Zonder God te zijn – het is het ergste, het vreselijkste wat er is.

Het is veelzeggend dat de wereld gehuld wordt in duisternis, de drie uur voordat Jezus uiteindelijk uitspreekt dat Hij door God verlaten is.

Daarna gaat alles in stroomversnelling.

Als de zon weer achter de donkere wolken vandaan komt, ervaart Jezus niet alleen weer de nabijheid van zijn hemelse Vader, maar Hij ziet ook zijn aardse moeder terug. En Hij verbindt haar

voor de rest van haar leven aan de leerling die Hem het meest nastond (dat is Johannes, die ook hier bescheiden zijn eigen naam niet noemt): *Vrouw zie uw zoon. Zoon, zie uw moeder.*

Dan, als Jezus weet dat alles volbracht is, zegt Hij: *Ik heb dorst!*

Vergeleken met de andere kruiswoorden is dit wel opvallend – Ik heb dorst.

Voor sommigen is het aanleiding om deze woorden te vergeestelijken. Dan denken ze aan een geestelijke dorst naar de nabijheid van God, zoals in Psalm 42 – *zoals een hert dorst naar water zo dorst mijn ziel naar U o God.* Dan denk je dus aan het verlangen bij God te zijn. Gekoppeld aan de situatie waarin onze Heiland op dat moment verkeerd, zou het dan zijn verlangen zijn om te sterven.

Toch ligt deze invulling niet voor de hand.

En wel omdat erbij staat dat Jezus *wist dat alles volbracht was en om de Schrift in vervulling te laten gaan.*

Jezus heeft hier echt *dorst*. Hier is Hij volop en echt mens.

Denk maar niet dat onze Heer sinds zijn gevangenneming de avond ervoor in de tuin van Getsemane nog heeft gedronken. Niet toen Hij verhoord werd door het Sanhedrin. Niet toen Hij van Pilatus naar Herodus werd gezeuld en weer terug. Niet toen Hij bespot werd door de soldaten. Niet toen Hij gezeseld werd. Niet toen Hij met de kruisbalk op de rug door de straten van de stad liep op weg naar Golgotha.

En bijzonder: vlak voordat Hij opgehesen wordt aan de staande balk van het kruis, weigert Hijzelf te drinken. Matteus vertelt: *Ze gaven Jezus met gal vermengde wijn, maar toen Hij die geproefd had, weigerde Hij ervan te drinken (27:34).*

Heeft Jezus daar nu spijt van? Komt Hij er nu op terug?

Nee! Want de bedoeling van die gal vermengd met wijn was om je te *verdoven*. Te verdoven zodat je in een soort niet-bewustzijn zou komen. En dat wilde onze Heiland niet! Hij wilde bewust, volledig bij positieven, met al zijn zinnen, ondergaan wat Hij moest ondergaan.

Maar nu, nu Hij alles heeft doorleden, nu Hij zijn strijd gestreden heeft, nu Hij heeft volbracht wat volbracht moest worden, nu geeft Hij toe aan het verlangen naar drinken. *Ik heb dorst!*

En Hij krijgt te drinken. Een bundeltje hyssop met een lap stof eromheen dopen ze in zure wijn (je moet dan denken aan water vermengd met wijn of azijn om het in de hete temperatuur langer fris en goed te houden). En dat steken ze op een stok waarmee ze tot vlakbij de mond van Jezus kunnen reiken, zodat Hij kan drinken. Wat moet dat een heerlijke verfrissing zijn geweest voor onze Heer, dat zure water op die verschroevde gortdroge lippen, en na alles wat Hij heeft doorleden!

Toch: waarom maakt Johannes (als enige) melding van deze woorden (Ik heb dorst)? Waarom wil hij in het geheel van het verhaal deze, voor je gevoel niet zo belangrijke details opnemen?

Allereerst natuurlijk omdat Johannes ze van zijn Heer gehoord heeft. Johannes stond er vlakbij, en moet die woorden opgevangen hebben: *Ik heb dorst.*

Maar Johannes begrijpt wat wij misschien niet direct begrijpen: dat die verfrissing, dat dat zure water nodig was om het volgende woord te spreken.

Want zo doende klinkt niet aarzelend, stamelend, nauwelijks hoorbaar, maar overtuigend, duidelijk te verstaan, als een juichkreet: *tetelestai!* Voltooid!

Het is niet de laatste zucht van een stervende, maar de triomfkreet van een Koning die de overwinning uitroept: *tetelestai!* Voltooid!

De helse verschrikking van de Godverlatenheid is voorbij. De eenheid met God is hersteld. De verlossing is aangebroken. De macht van de duivel verbroken. Voltooid!

Op die vrijdagmiddag, een paar minuten over 3, is onze Heiland klaar met het dragen van onze zonden en van Gods toorn erover. Vanaf dat moment heeft onze verlossing rechtskracht gekregen. Voltooid!

Johannes ziet ook het programmatische erin: tot het allerlaatste loopt het Jezus niet uit de hand. Alles moest volgens plan verlopen. In zijn Hogepriesterlijk gebed (hfd 17) had onze Heer tegen zijn Vader in de hemel gezegd: *Ik heb op aarde uw grootheid getoond door het werk te volbrengen dat U Mij opgedragen hebt*. Nu heeft Jezus alles volbracht. *Tetelestai!* Voltooid!

Nu kan Hij ook zijn laatste daad verrichten: sterven. *Hij boog het hoofd en gaf de geest*. Onze Heiland is gestorven. Maar niet dan nadat Hij alles volbracht heeft. Voltooid! Straks zal Hij van het kruis worden gehaald en begraven.

Een stille zaterdag volgt. Sabbat. Pesach. *Voorbijgang* betekent dat.

Dag van vertwijfeling en ongeloof van de naaste leerlingen.

Wij kennen godzijdank nu al de afloop: Hij is opgestaan! Dat feest mogen wij zondag vieren.

Vandaag vieren wij, straks vieren wij aan het avondmaal, dat alles is voltooid.

Voltooid – dat betekent dat de duivel geen poot meer heeft om op te staan. Iedere keer als satan weer voor onze deur staat en beslag op ons wil leggen, mogen wij hem vol overtuiging de deur wijzen: voltooid! Wegwezen jij! De schuld is voldaan. Wij zijn van Jezus!

Laten we vieren dat het voltooid is. Dat Jezus Christus bewust tot de laatste druppel de beker vol gramschap leegdrank en ons nu de liefdebeker reikt.

Laten we vieren en gedenken. Vol dankbaarheid. Vol verwondering. Vol ernst. En vol vreugde.

Juichend: *tetelestai!* Voltooid!